

B1. Wat is handhaving?

Onder handhaving wordt verstaan: *“Elke handeling die erop gericht is de naleving van rechtsregels te bevorderen of een overtreding te beëindigen”*. Handhaving is dus een instrument om naleving van wet- en regelgeving te bevorderen.

Binnen het ruime begrip handhaving wordt onderscheid gemaakt tussen de fasen: ‘toezicht’ en ‘handhaving’. Zowel ‘toezicht’ als ‘handhaving’ zijn gericht op twee typen regels. Allereerst zijn er regels voor gedrag dat de overheid niet wil verbieden, maar wel wil regelen, zoals samenscholing van jeugd of het onnodig ophouden van personen bij bepaalde gebouwen. Handhaving richt zich dan op de naleving van die regels. Daarnaast is er gedrag dat de overheid verbiedt, zoals fout geparkeerde voertuigen en het dumpen van afval. Handhaving is dan gericht op bestrijding van dat gedrag. In beide gevallen kunnen sancties worden opgelegd. Handhaving kan zowel bestuursrechtelijke sancties (opleggen van boetes, terugvorderen van geld, intrekken van een vergunning) als strafrechtelijke sancties betreffen.

De uitvoering is in Landsmeer belegd bij het Team Handhaving openbare ruimte, bestaande uit twee handhavers en één handhavingsregisseur (de beleidsmedewerker APV en bijzondere wetten). Ook krijgt het team aanvullende ondersteuning van de medewerker vergunningen en handhaving, de ondersteuner team fysiek beleid en van het team juridische zaken. Extra toezicht zorgt voor administratieve afhandeling en registratie, bestuurlijke- en strafrechtelijke vervolgotrajecten en dossiervorming.

Het belang van handhaving

Handhavend optreden is belangrijk voor de geloofwaardigheid van de gemeente en de regels die zij stelt. Normen en regels c.q. voorschriften gelden voor iedereen binnen de gemeente. Deze normen en regels worden opgesteld om belangen te beschermen, de samenleving te ordenen of gedragsverandering teweeg te brengen. Hiermee wordt de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid van inwoners en bedrijven verhoogd. Inwoners en bedrijven die zich aan de normen en voorschriften houden, dienen te kunnen vertrouwen op de gemeente dat zij toeziet op de naleving en – indien nodig – optreedt. Enerzijds willen inwoners en bedrijven bijvoorbeeld meer veiligheid en een schone en prettige leefomgeving met minder overlast. Anderzijds willen zij dat de overheid de naleving van haar regels bewaakt zodat zij niet geconfronteerd worden met willekeur en ongelijke behandeling. Inwoners en bedrijven voelen zich daardoor in hun rechtsgevoel aangetast. Ook speelt het belang van handhaving een rol bij het voorkomen van conflicten en maatschappelijke onrust binnen de gemeente. Met andere woorden, adequate handhaving wordt gezien als een middel om als overheid (in casu de gemeente) slagvaardigheid te tonen om te kunnen laten zien dat regels worden nageleefd. Adequate handhaving vergt keuzes omdat onvoldoende middelen beschikbaar zijn om alle regels in de volle omvang te handhaven.

Bevoegdheden

De burgemeester en het college van burgemeester en wethouders zijn de tot handhaving bevoegde bestuursorganen binnen de gemeente. De wettelijke grondslagen van deze bestuursrechtelijke bevoegdheden zijn vastgelegd in de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en specifieke regelgeving. Het college van burgemeester en wethouders heeft de bevoegdheid om ambtenaren aan te wijzen voor de uitvoering van de toezichtstaken. De bevoegdheden van de door college aangewezen toezichthouders zijn opgenomen in afdeling 5.2 van de Awb.

De domein 1 BOA (openbare ruimte) heeft een breed pakket aan bevoegdheden om overlast en kleine ergernissen binnen de openbare ruimte aan te pakken. De BOA heeft hierbij bevoegdheden die hem in staat stellen om te handhaven op bijvoorbeeld overtredingen van gemeentelijke verordeningen zoals de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), en op parkeerproblematiek, afvaldumping en overlast. Daarnaast kan de BOA optreden bij verstoringen van de openbare orde, zoals bij kleine incidenten en overlastsituaties. Terwijl de BOA voornamelijk belast is met handhaving van lokale regels en orde, hebben politieagenten bredere bevoegdheden en richten zij zich op het handhaven van strafbare feiten. Dit onderscheid zorgt ervoor dat de BOA zich kan concentreren op lokale problematiek en dat politieagenten zich kunnen focussen op ernstigere delicten en criminaliteit. In gevallen waarin een BOA tijdelijk niet beschikbaar is vanwege bijvoorbeeld ziekte of verlof, kan de functie van ‘toezichthouder openbare ruimte’ als vervanger dienen op de korte termijn. De toezichthouder heeft weliswaar niet dezelfde opsporingsbevoegdheden als een BOA, maar beschikt over bevoegdheden om toezicht te houden op de naleving van regels en voorschriften in de openbare ruimte.

